

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Bc. Barbora Doležalová, Bohemistika

Název práce: Jsme šílení a schopní všeho. Eseje Mirka Vodrážky

Oponent práce: Prof. PhDr. Petr A. Bílek, CSc.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Diplomová práce je ustálený žánr, jehož pravidla lze – analogicky k žánrům literárním – poměrně dobře vymezit s pomocí konceptu rozmytých množin: v centru jsou zcela zřejmá a zřetelná (konvencionalizovaná) pravidla, jež lze automaticky očekávat, na okrajích pak pravidla hůře vyjádřitelná a zobecnitelná, jež dávají prostor pro invenci a experimentaci, čili pohyb kdesi mezi uvnitř a vně daného žánru. Problém předložené diplomové práce spočívá v tom, že nedodrжуje ona centrální pravidla či očekávatelné konvenční rysy diplomové práce, a tudíž se i vzpírá konvenčnímu oponování a hodnocení, a to do té míry, že by myslím bylo oprávněné i celou práci odmítnout. Protože ale z jiného než z ustáleného úhlu pohledu je tato práce výsledkem určitého pozoruhodného výkonu, zanícení a odhodlání, pokusím se ji zhodnotit, byť to klade nároky a vyžaduje ochotu, jež jdou nad rámec běžného oponování.

Základní problém práce spočívá ve stylu výkladu a psaní: Diplomová práce má být strážlivým, věcným výkladem materiálu, k němuž nemá jeho autor (míněno genericky) žádný velký emoční vztah, protože účelem práce je prokázat schopnost smysluplně a produktivně vykládat určité jevy s pomocí ověřených výkladových postupů daného vědního oboru, které si diplomant osvojil a psaním práce ukazuje, že je respektuje, má je vžitě a umí je používat tak, aby nabídl nové výklady a interpretace zvoleného materiálu. Z řečeného plyne, že v našich oborech je souhrnem těchto výkladových postupů věcná racionální argumentace, která umožňuje dialogicky reagovat: souhlasit s některou argumentací, jinou zas zpochybňovat či brát jako irelevantní. Tato diplomová práce však namísto racionálního, citově neangažovaného výkladu pracuje s dominantní emocionalitou. Jejím jádrem je tematizace určitých postojů, které si svou výkladovou dikcí žádají emocionální souhlas; výklad si uzurpuje právo permanentně vytvářet sféru „my“ (kteří tematizovaná stanoviska a postoje sdílíme) a „oni“ (nepřátelé, kteří řečené sdílet odmítají). Takto lze psát traktáty, manifesty či básnické ódy, nikoli diplomové práce: Jako čtenář odmítám, abych byl při čtení permanentně po

církevním způsobu testován z hlediska víry v řečené; mým úkolem je posuzovat výkladové schopnosti autora, a nikoli to, zda jsem i já sám ochoten a schopen plout na stejné lodi.

Konkrétní výtky:

1) Práce nemá ujasněnou kategorii svého modelového čtenáře: Má-li jím být imaginární osoba schopná pochopit nuance toho, co a proč Mirek Vodrážka hlásá, není třeba takovému typu čtenáře vykládat, že Placák založil hnutí České děti (s. 22) nebo že „Vilém Prečan uspořádal dokumenty Charty 77 z let 1977–1989 do knihy *Charta 77 (1977–1989)*“ (s. 31-32) či že Ladislav Hejránek je „filosof“ (s. 46). Takováto tvrzení by v textu měla funkci, kdyby se s nimi nějak analyticky pracovalo, zde jsou však využita jen informativně.

2) Práce nemá jasně stanovený účel a cíl, chybí jí to, co se řečí grantových žádostí označuje jako „výzkumná nejistota“ – tedy formulace toho, co nevíme či co není jasné a co se v ideálním případě sepsáním práce odstraní. Namísto toho úvod, který je přirozeným prostorem pro to si tyto věci ujasnit a na úvod cesty je deklarovat, nabízí apologetiku odmítání generického maskulina – věnuje se tedy stylu psaní, který se jeví jako důležitější než téma práce.

3) Práci chybí logická výkladová struktura či alespoň intuitivní ohled na čtenáře. Je sice členěna na kapitoly, ale z jejich sledu, ale ani z výkladové dikce, jíž zcela chybí vysvětlování myšlenkového postupu, není zjevné, proč jdeme právě od jednoho tématu či motivu k jinému. Čtenář se cítí jak dítě vlečené za ruku rodičem, který kamsi kráčí a snad i ví, kam a proč, ale čtenář-dítě ani při dobré vůli nemůže kooperovat; od ekologie k marginalizaci žen a zas dál se skáče náhle a asociativně, aniž by bylo zřejmé, že nějaké téma jsme pro teď a tady vyčerpali, a proto jej nějak uzavíráme a opouštíme, abychom logicky přikročili k tématu souvisejícímu.

4) Práce se hlásí k žánru eseje, což je v pořádku. I subjektivně podložené esejistické psaní si ale žádá, aby byla zcela zřejmá hranice mezi tím, co říká materiál (Vodrážkovy texty) a co říká vykladač (Barbora Doležalová). Zde čteme jakousi šaldovskou kritiku „patosem a inspirací“ – Vodrážka inspiruje a podněcuje a Doležalová domýšlí, rozvíjí a klade do jiných kontextů, ale někdy mluví zjevně i jen za sebe; hranice mezi obojí subjektivitou je rozmytá a nezřetelná, přičemž u akademické práce má platit opak: na rozdíl od beletrie musí být v každém okamžiku jasné, kdo právě mluví.

5) Práce nerespektuje citační normu (v současnosti platnou ČSN ISO 690: 2011). Některé internetové generátory citací vsutku vyrábějí a nabízejí citace ve stylu: „BREN, Paulina a Petruška ŠUSTROVÁ, 2013. *Zelinář a jeho televize: kultura komunismu po pražském jaru 1968*. Praha: Academia. Šťastné zítřky (Academia), s. 198.“ (s. 21) či „BOLTON, Jonathan a Petruška ŠUSTROVÁ, 2015. *Světy disentu: Charta 77, Plastic People of the Universe a česká kultura za komunismu*. Praha: Academia, s. 347.“ (s. 23). Autorka diplomové práce by ale měla vědět, že zde vzniká nesmysl, kdy překladatelka (Šustrová) je tímto způsobem postavena na roveň autorce (Bren); vzniká dojem, že práci napsaly dohromady jako autorská dvojice. Těmto nešvarům je třeba bránit, a ne je podporovat.

Rozsah prostudovaného materiálu, myšlenkový výkon a intelektuální potenciál pak tato žánrová a stylová selhání do určité míry vyvažují, a proto práci k obhajobě doporučuji a jako oponent ji navrhuji hodnotit známkou velmi dobře.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 28. 5. 2021

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------